

RYO pack collection

Rapport Q4 2020

Vereniging Nederlandse Sigaretten-
en Kerftabakfabrikanten (VSK)

Mindy Braakman
Martijn van Keulen

Inhoud

1	Management summary	3
2	Buitenlandse handel	6
3	Illegale handel	12
4	Opzet en achtergrond van het onderzoek	22

The background of the slide is a dynamic, abstract composition of swirling smoke or mist. The colors range from deep, dark browns and blacks on the left to bright, golden-yellow and light beige on the right, creating a sense of movement and depth. The smoke-like patterns are intricate and organic, filling the entire frame.

1

Management summary

De grensoverschrijdende handel in Q4 neemt af

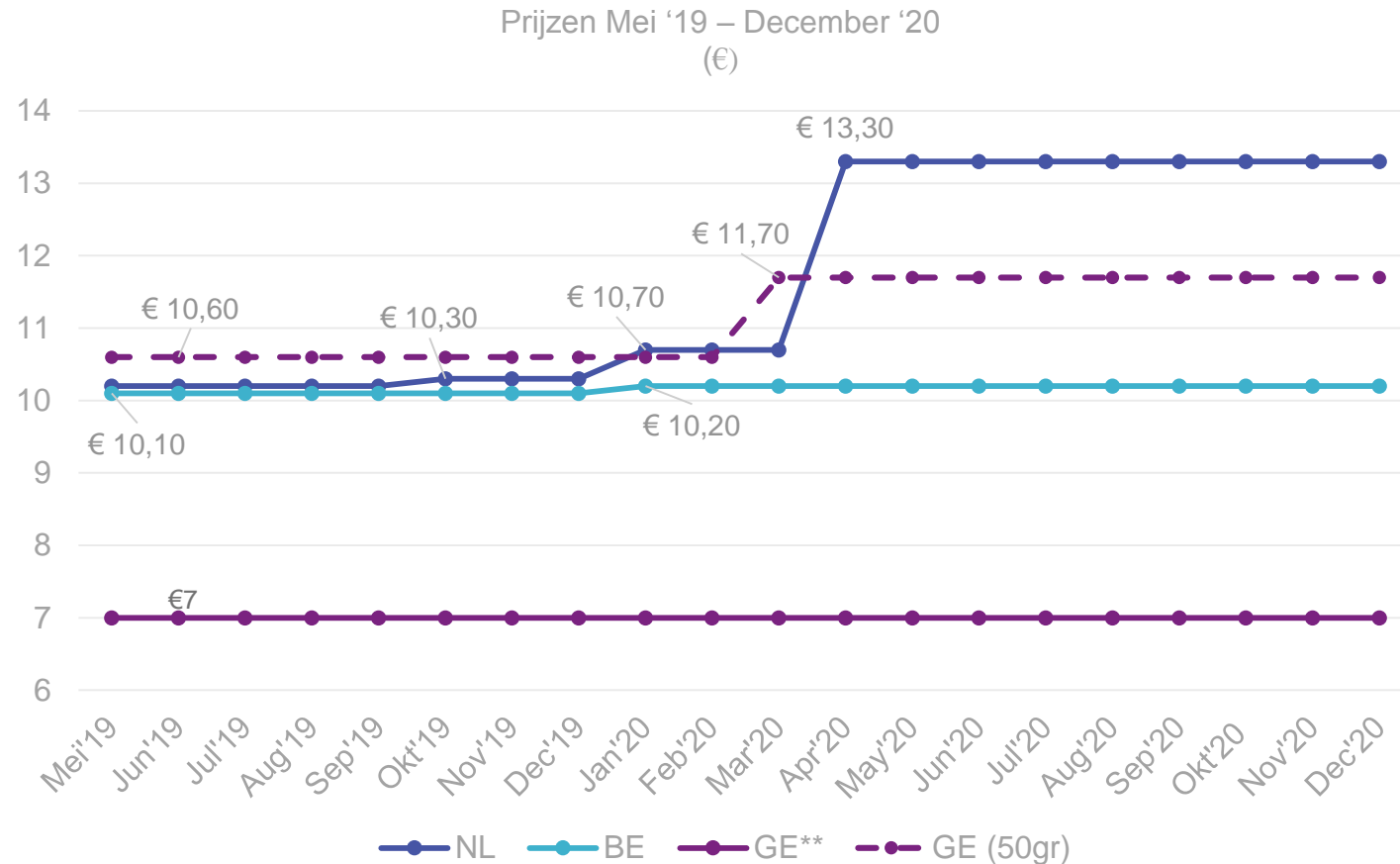
Het aandeel verpakkingen uit het buitenland in Q4 neemt af ten opzichte van Q3. Het aandeel personen met buitenlandse verpakkingen in Q4 neemt eveneens af ten opzichte van Q3. Opvallend is dat de Duitse grensoverschrijdende handel ieder kwartaal is toegenomen in 2020. De daling van het grensoverschrijdend verkeer in het laatste kwartaal in België wordt met name verklaard door de strengere reismaatregelen rondom Covid19.

	2018					2019					2020				
	Q1	Q2	Q3	Q4	ytd	Q1	Q2	Q3	Q4	ytd	Q1	Q2	Q3	Q4	ytd
% verpakkingen uit het buitenland	14	12	14	9	12	12	11	14	11	12	13	8	19	16	14
% personen met buitenlandse verpakkingen	14	12	12	11	12	13	10	13	12	12	15	13	23	19	18
% Belgische grensoverschrijdende handel (inwoners NL rond Belgische grens)	40	15	21	23	25	31	13	12	13	17	24	12	27	23	22
% Duitse grensoverschrijdende handel (inwoners NL rond Duitse grens)	9	12	7	12	10	12	15	14	15	14	12	15	21	27	19
NL Prijs (Drum 50 gr, januari)	€9,50					€10,00		€10,30			€10,70	€ 13,30			
BE Prijs (Drum 50 gr, januari)	€8,50					€9,50	€10,10				€10,20				
DE* Prijs (Drum 50 gr, januari)	€9.58					€10,00	€ 10,60				€10,60	€ 11,70			

*Historische prijzen Drum 50 gram.; voor DE omgerekend naar 50 gram

Ook (absolute) verkoopprijzen bepalend voor herkomst verpakkingen

Prijsperceptie van verpakkingen speelt een rol in de grensoverschrijdende handel. Doordat de absolute prijzen van verpakkingen in Duitsland lager zijn, blijft de perceptie van een lagere prijs in Duitsland bestaan. Wanneer de prijzen echter omgerekend worden naar dezelfde 50 grams basis (stippellijn) zien we dat de prijzen elkaar niet zoveel ontlopen. We kunnen aannemen dat deze perceptie een rol speelt in de stabiliteit van de Duitse grensoverschrijdende handel.

Tijdelijke verlaging Duitse btw-tarieven in de periode 1 juli tot 31 december 2020

De Duitse regerende coalitie partijen zijn op 3 juni 2020 onverwacht overeengekomen om de Duitse btw-tarieven tijdelijk te verlagen (van 19% naar 16% en van 7% naar 5% btw) als onderdeel van het 'Konjunkturpaket'.

<https://www.pwc.nl/nl/actueel-en-publicaties/belastingnieuws/btw/tijdelijke-verlaging-duitse-btw-tarieven.html>

Woestijngebied

Tabak, alcohol, brandstof: "Het is allemaal goedkoper in Duitsland", weet Ewout Klok van de Belangenvereniging Tankstations (Beta). "Als de prijzen verder dalen, dan mogen we wel uitkijken dat de grens geen woestijngebied wordt", zegt hij. Dat is ook niet wenselijk voor de overheid, want tanken over de grens betekent minder accijnsopbrengsten voor de schatkist.

<https://www.rtlnieuws.nl/economie/artikel/5151311/duitsland-merkel-steun-corona-mkb-ondernemen-winkelen-btw-verlaging>

2

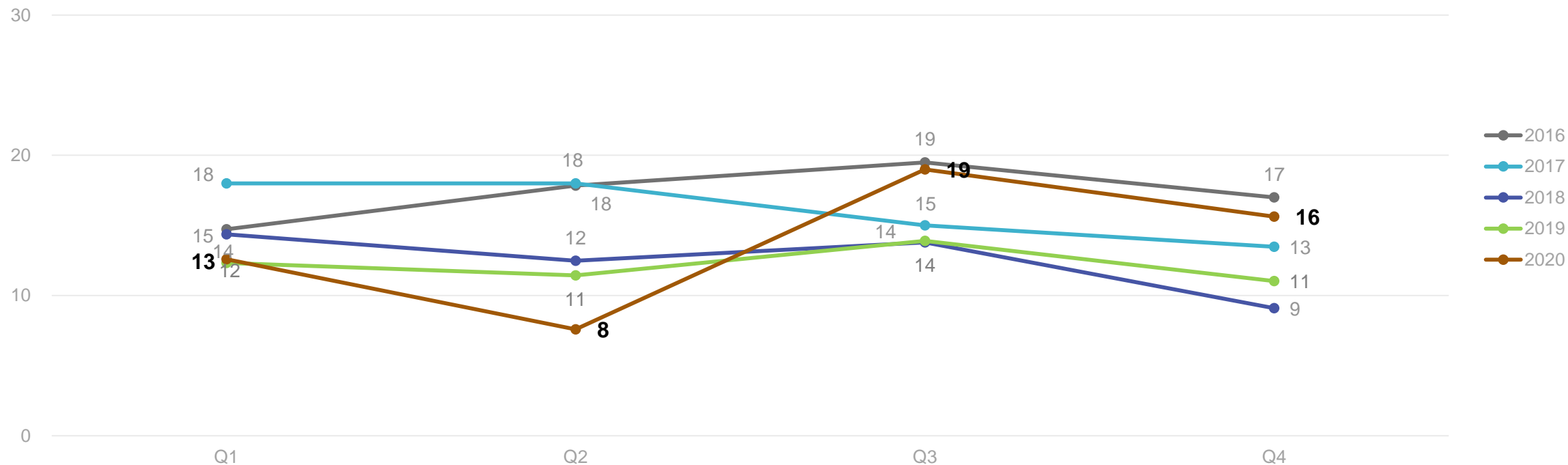
Buitenlandse handel

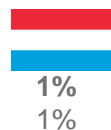
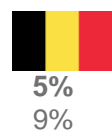
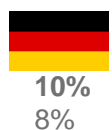
Daling van aandeel buitenlandse verpakkingen in het vierde kwartaal

- In Q4 komt zestien procent van alle geregistreerde verpakkingen uit het buitenland.
- De meeste buitenlandse verpakkingen werden in Duitsland gekocht.

% Buitenlandse verpakkingen per kwartaal

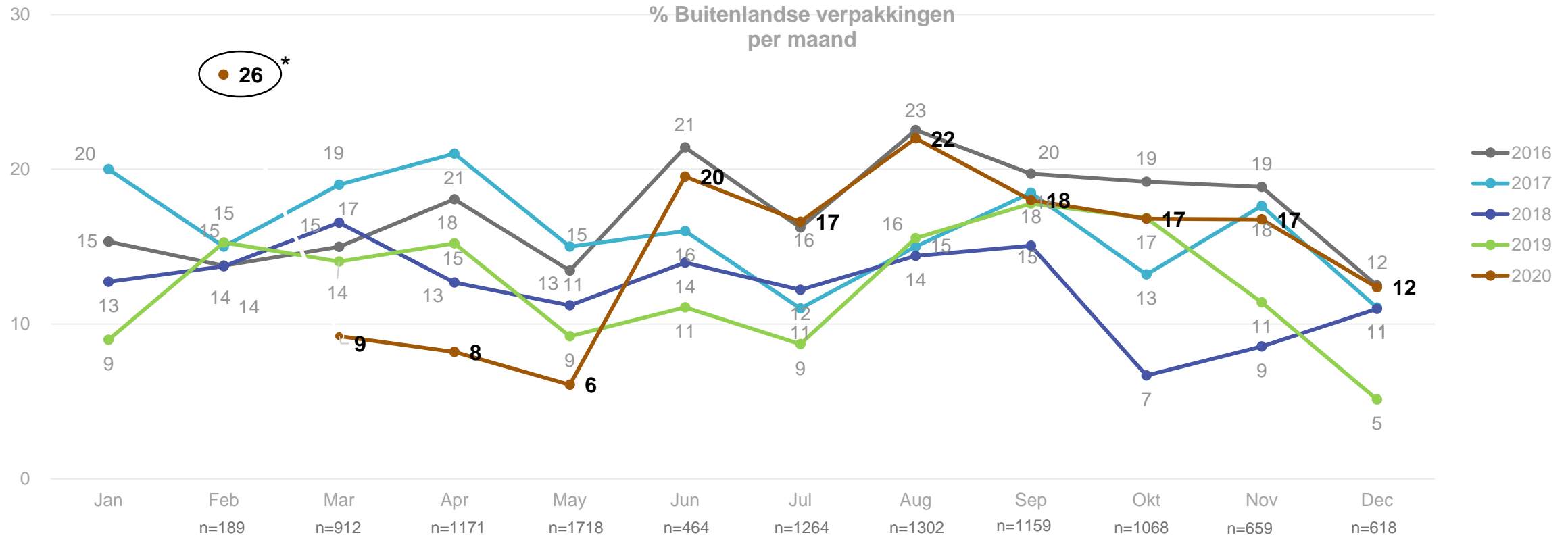
Top 3 herkomst van verpakkingen in Q4 2020: 10%
verpakkingen in Q3 2020: 8%

Let op: Q1 bevat zeer weinig waarnemingen voor januari en februari

Vanaf augustus is een dalende trend te zien voor het aandeel buitenlandse verpakkingen

- Het aandeel buitenlandse verpakkingen neemt sterk af van augustus tot en met december.
- In december is het aandeel buitenlandse verpakkingen vergelijkbaar met voorgaande jaren (2019 uitgezonderd).

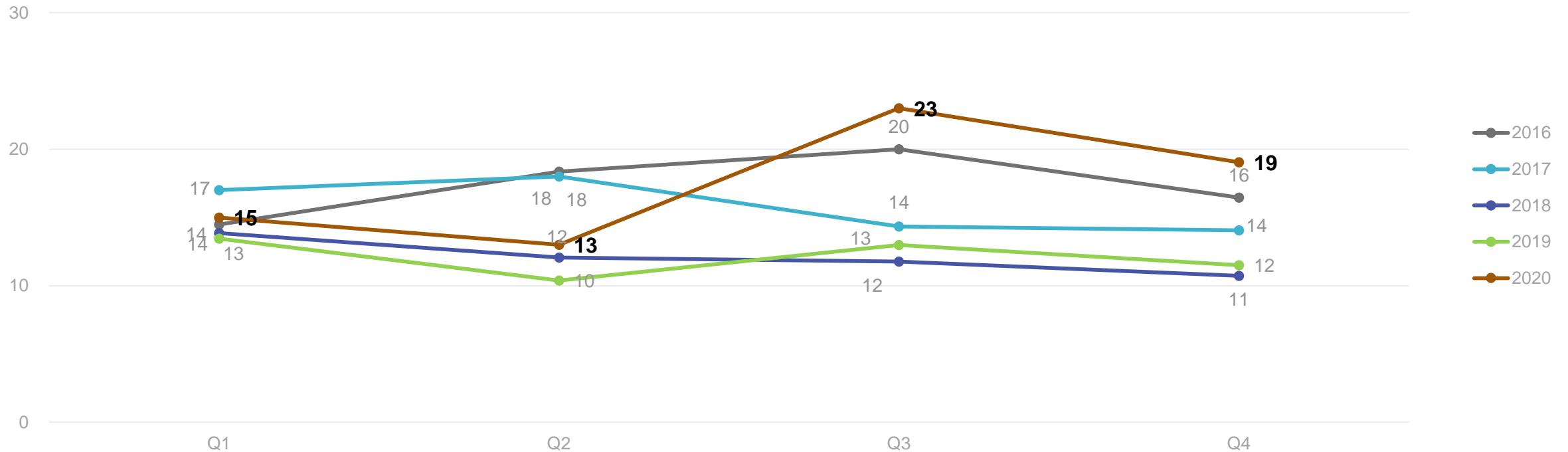

Let op: Q1 bevat zeer weinig waarnemingen voor januari en februari.

Het aandeel shagrokers dat verpakkingen uit het buitenland registreert, neemt af in het vierde kwartaal

- Het aandeel shagrokers dat buitenlandse verpakkingen registreert, is hoger in Q4 2020 vergeleken met dezelfde periode in voorgaande jaren.
- De meeste buitenlandse verpakkingen komen uit Duitsland.

% Buitenlandse verpakkingen per kwartaal (o.b.v. personen)

Herkomst van verpakkingen (o.b.v. personen):
in Q4 2020
in Q3 2020

9%
10%

8%
10%

1%
2%

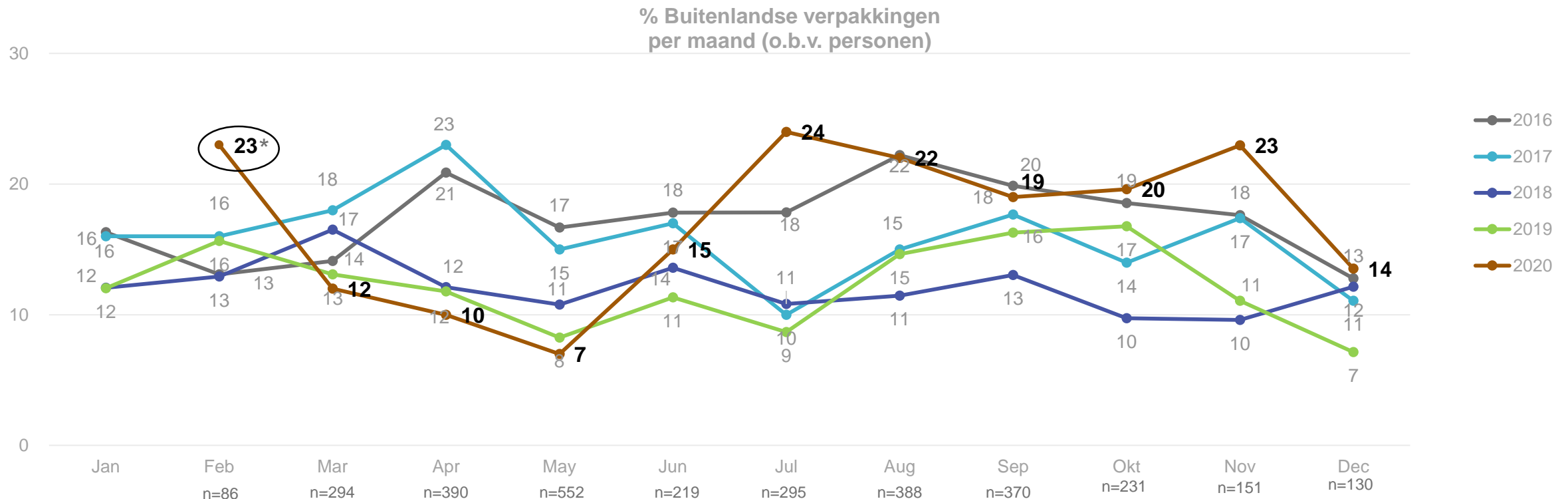

0%
0%

Let op: Q1 bevat zeer weinig waarnemingen voor januari en februari.

Het aantal personen dat buitenlandse verpakkingen registreert, neemt af in december

- Er is een piek te zien in november, gevolgd door een sterke afname in december. Dit wordt (deels) verklaard door de reisbepurende maatregelen die in België sinds november 2020 van kracht zijn.

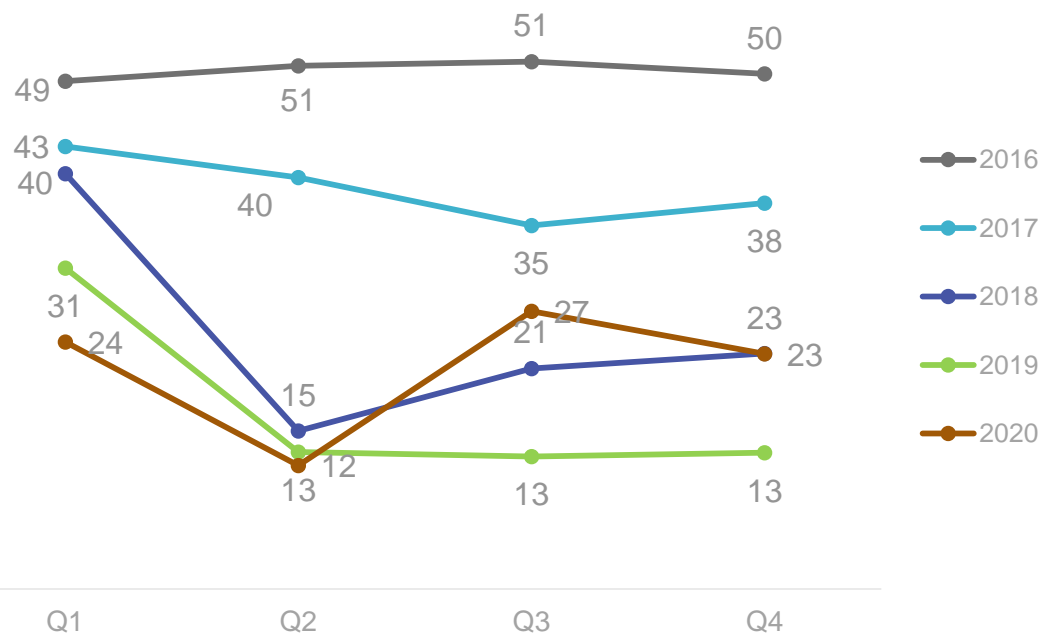
* Indicatief door lage n: betrouwbaarheidsmarge ligt tussen 11% and 35%

Let op: Q1 bevat zeer weinig waarnemingen voor januari en februari.

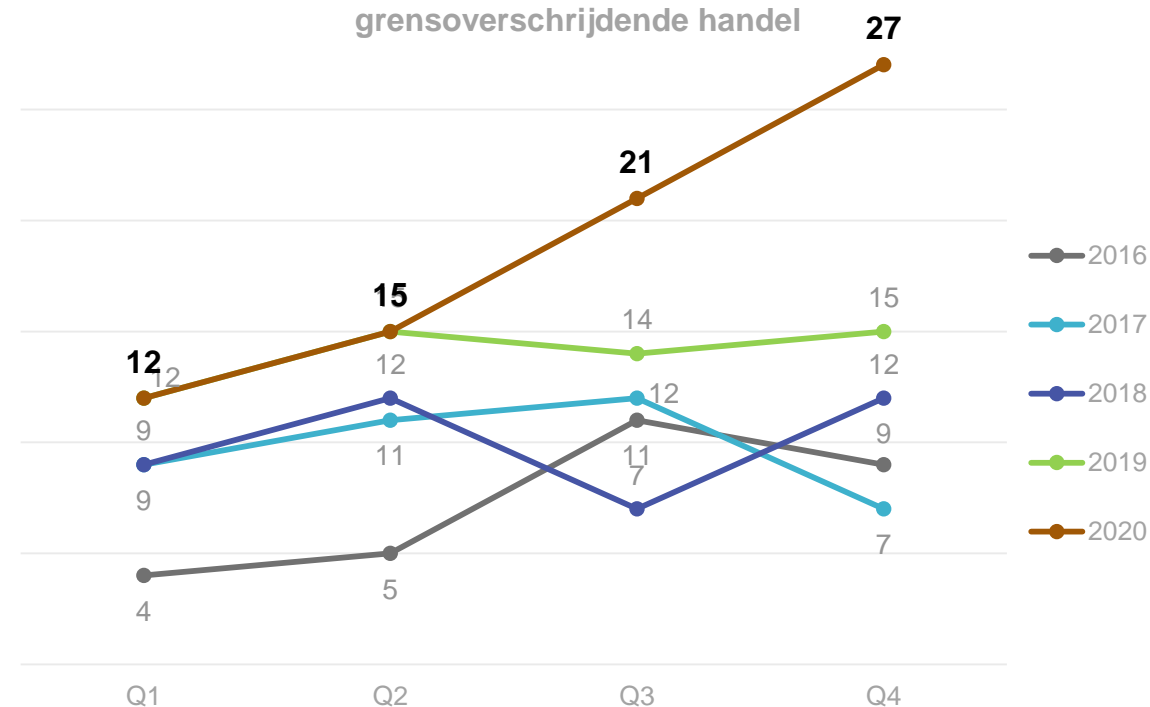
De Duitse grensoverschrijdende handel neemt toe

- Het aandeel Belgische grensoverschrijdende handel neemt af in Q4.
- Het aandeel Duitse grensoverschrijdende handel in 2020 is het hoogst ooit gemeten. Deze stijging kan gezien worden als een 'waterbed' effect vanuit de reisbepurende maatregelen in België: men kijkt naar Duitsland uit.

% Belgische grensoverschrijdende handel

% Duitse grensoverschrijdende handel

Let op: Q1 bevat zeer weinig waarnemingen voor januari en februari.

3

Illegale handel

Vaststellen illegale handel: trechterbenadering

Nadat consumenten hun verpakkingen hebben geregistreerd, werden zij uitgenodigd voor het onderzoek naar illegale handel. Het belangrijkste doel van deze vragenlijst is vaststellen of mensen open staan voor illegale handel met betrekking tot shag.

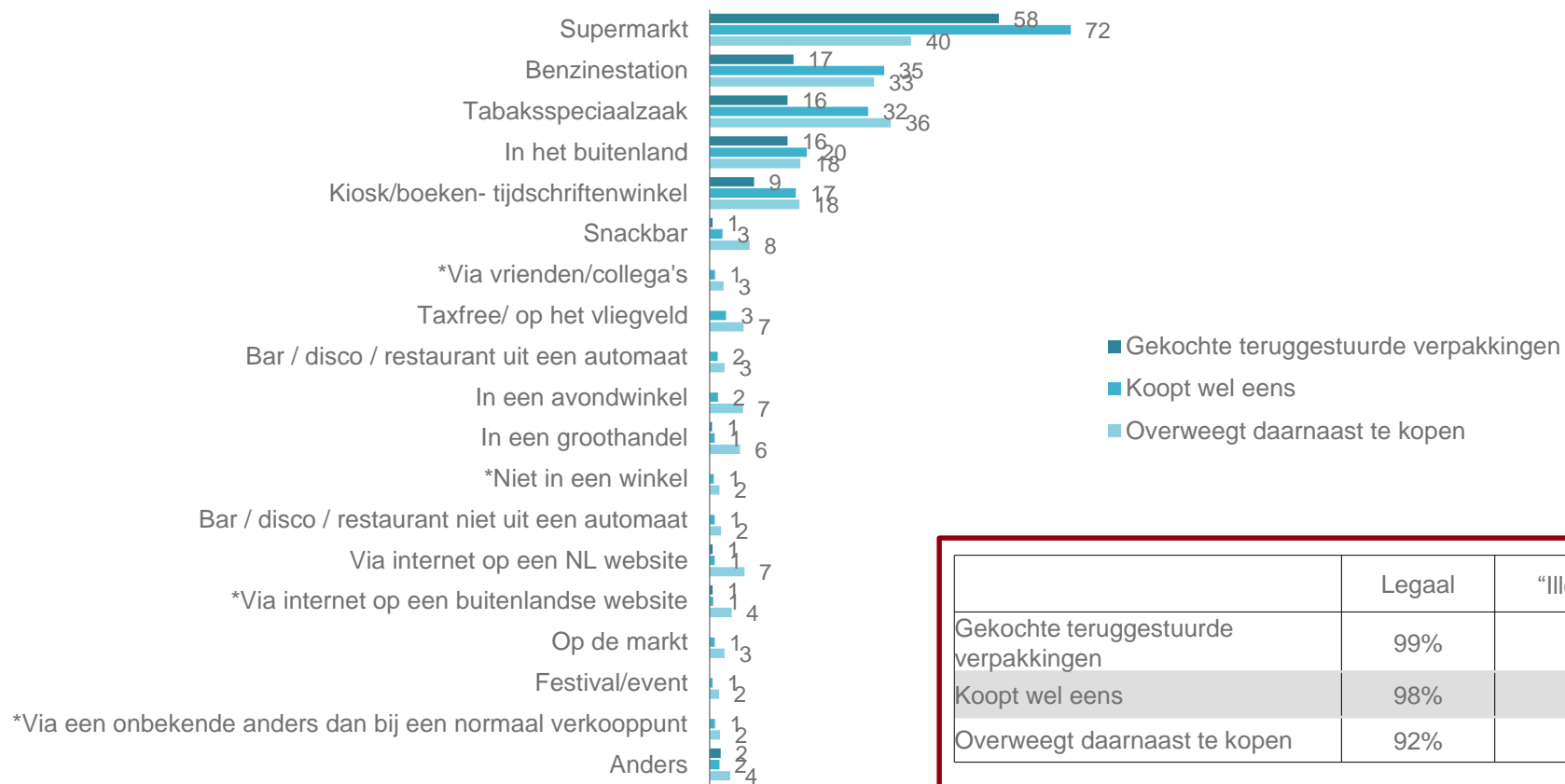
- Om sociaal gewenst gedrag zoveel mogelijk te vermijden *verbergen* we het werkelijke doel van de vragenlijst door consumenten te melden dat zij participeren in een onderzoek naar verpakkingen.
- We hebben daarom een paar (dummy) vragen ingevoegd over verpakkingen en koopgedrag in het algemeen.

Om sociaal gewenste antwoorden te vermijden, is de vragenlijst 'getrechterd':

- De vragenlijst begint met een aantal vragen over de afbeeldingen op de verpakking.
- Daarnaast bevat de vragenlijst een aantal vragen over koopgedrag in het algemeen en over koopgedrag van de recent teruggestuurde verpakkingen.
- Daarna presenteren we een aantal stellingen over het roken van shag; een paar algemenere stellingen, maar ook een paar stellingen die ons informatie opleveren over illegale handel en de attitude van shagrokers ten opzichte van illegale handel. Op deze manier hebben we getracht sociaal wenselijke antwoorden uit te sluiten.

Deze benadering geeft een goede indruk of consumenten open staan voor illegale handel of niet. Toch moeten we rekening houden met het feit dat consumenten wellicht niet altijd eerlijk antwoord geven op vragen over illegaal gedrag.

Een vijfde van de shagrokers zegt wel eens shag te kopen in het buitenland of overweegt dit te doen

*"Illegale" kanalen

	Legaal	"Illegaal"
Gekochte teruggestuurde verpakkingen	99%	1%
Koopt wel eens	98%	2%
Overweegt daarnaast te kopen	92%	8%

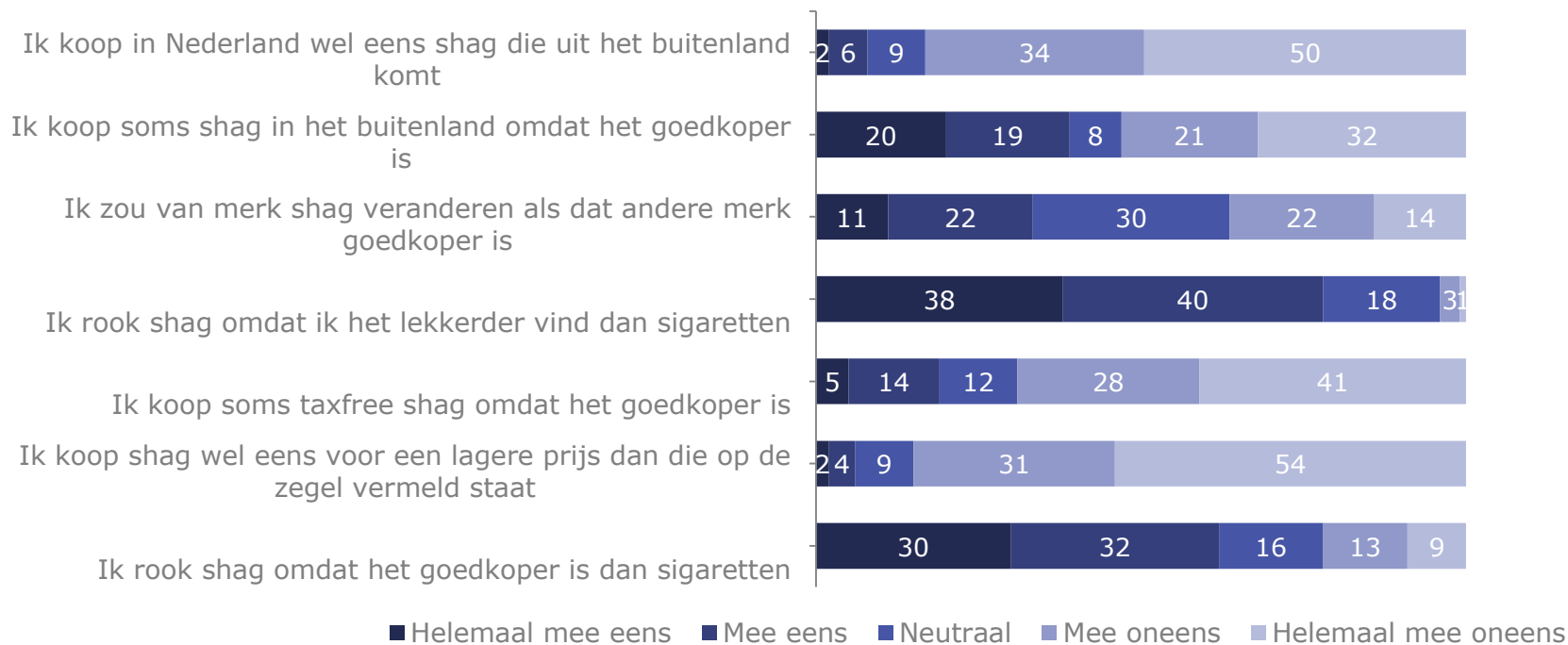
Het aandeel shagrokers dat weleens shag koopt via illegale kanalen is iets toegenomen

- In Q3 2020 is er een lichte stijging te zien ten opzichte van de laatste meting in Q3 2018.
- Het aandeel dat overweegt shag te kopen via 'illegale' kanalen en het aandeel geregistreerde verpakkingen via 'illegale' kanalen zijn gelijk gebleven aan voorgaande metingen.

KPI's	Q1 2014	Q2 2014	Q3 2014	Q4 2014	Q1 2015	Q2 2015	Q3 2015	Q4 2015	Q1 2016	Q2 2016	Q3 2016	Q4 2016	Q3 2017	Q3 2018	Q3 2020
% overweegt shag via illegale kanalen te kopen	17%	11%	11%	11%	8%	14%	8%	9%	10%	11%	10%	9%	8%	8%	8%
% personen dat illegaal verkregen shagverpakkingen heeft geregistreerd	2%	1%	1%	2%	1%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
% koopt weleens shag via illegale kanalen	4%	3%	3%	4%	2%	2%	2%	4%	3%	2%	2%	2%	1%	1%	2%
Basis:	n= 417	n= 419	n= 460	n= 440	n=476	n=458	n=463	n=453	n=430	n=447	n=456	n=397	n=931	n=936	n=809

Koopgedrag: veertig procent van de shagrokers zegt wel eens shag te kopen in het buitenland omdat het daar goedkoper is

- Zes procent geeft aan wel eens shag te kopen voor een lagere prijs dan die op de zegel vermeld staat. Acht procent zegt wel eens shag te kopen in Nederland dat uit het buitenland komt.

Koopgedrag: Een op de vijf shagrokers zegt wel eens shag te kopen in het buitenland voor anderen

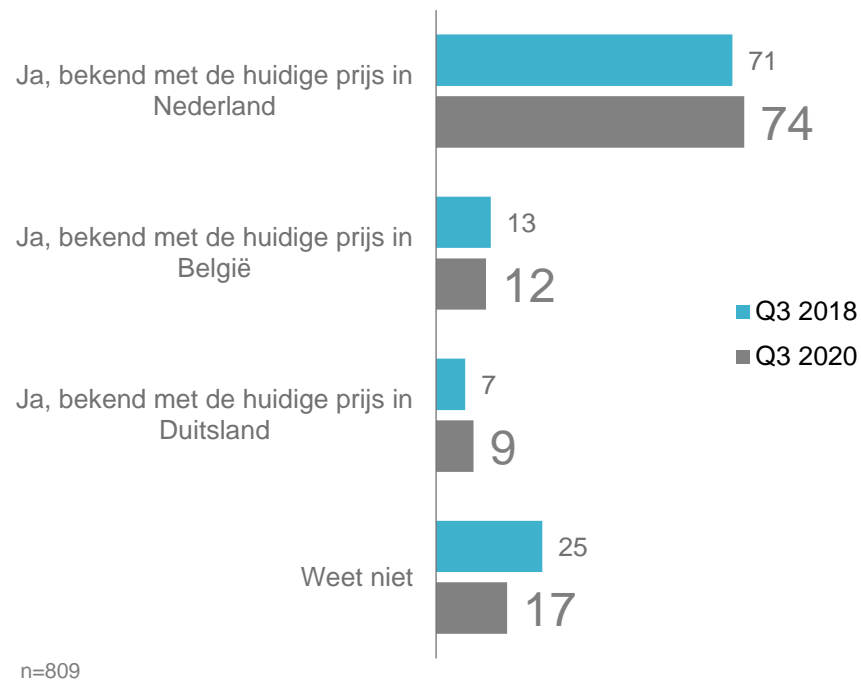
- Een op vijf (19%) zegt dat vrienden wel eens shag voor hen in het buitenland kopen. Acht procent zegt wel eens goedkope shag via vrienden te kopen. Ook dit is nagenoeg niet veranderd ten opzichte van Q3 2018.

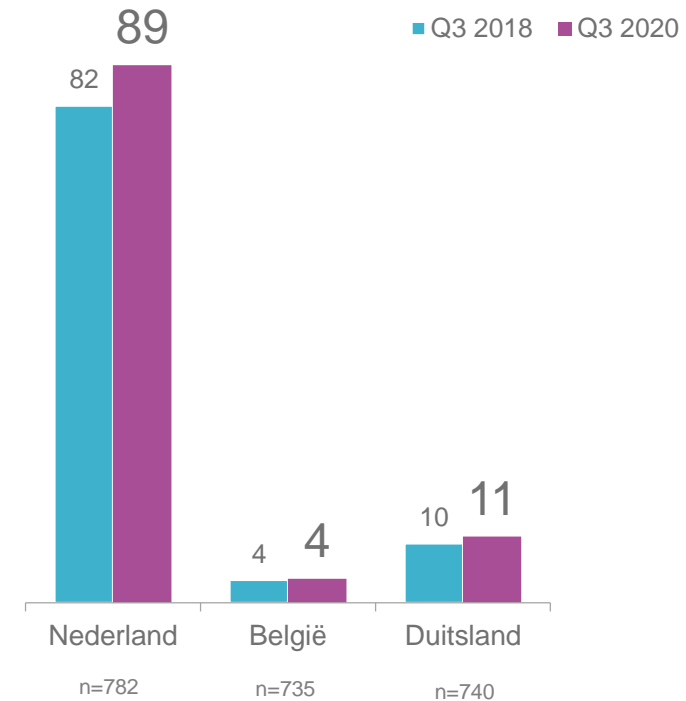
Driekwart van de shagrokers zegt bekend te zijn met de prijs van een pakje shag van het huidige merk in Nederland

- Grote meerderheid verwacht dat prijs van de shag in Nederland het hoogst is. Dit is toegenomen ten opzichte van Q3 2018.

Bent u bekend met de prijs van een pakje shag van uw vaste merk in Nederland, België en Duitsland?

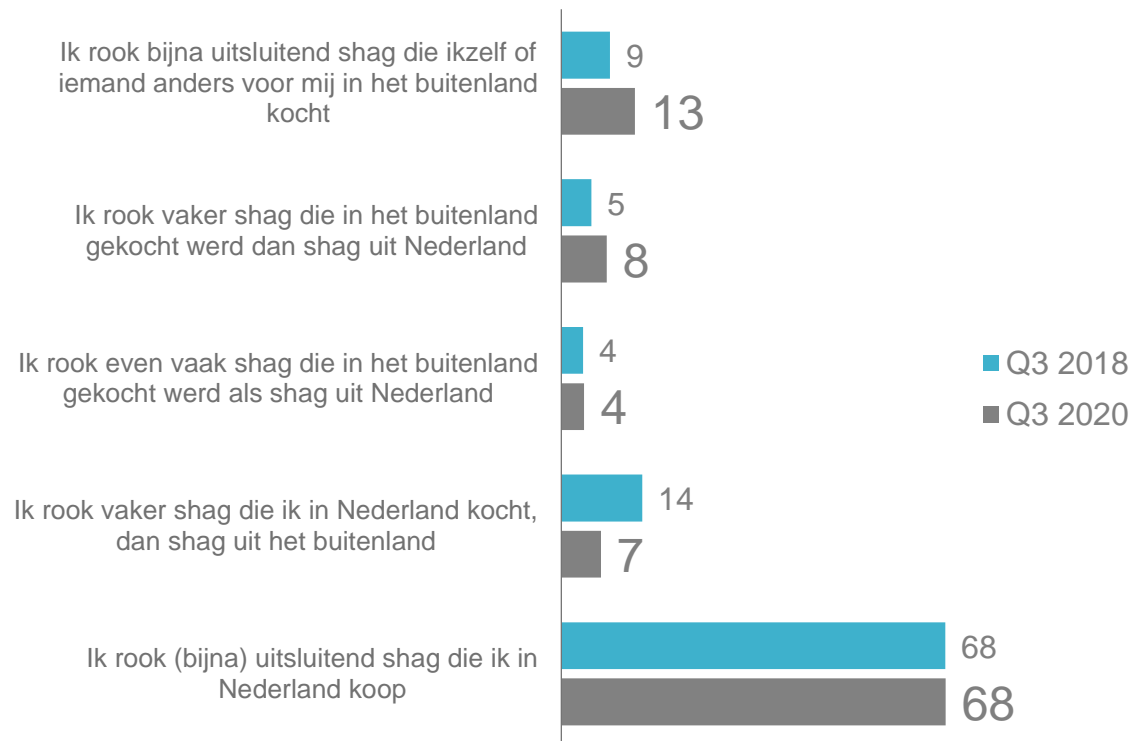
% verwacht dat de huidige prijs van vaste merk het hoogst is in:

Meer shagrokers zeggen bijna uitsluitend shag te roken die in het buitenland gekocht is

- Dertien procent zegt uitsluitend shag te roken die zichzelf of iemand anders in het buitenland kocht. Daarnaast zegt acht procent vaker shag uit het buitenland te roken dan shag uit Nederland. Beide aandelen zijn toegenomen ten opzichte van Q3 2018.

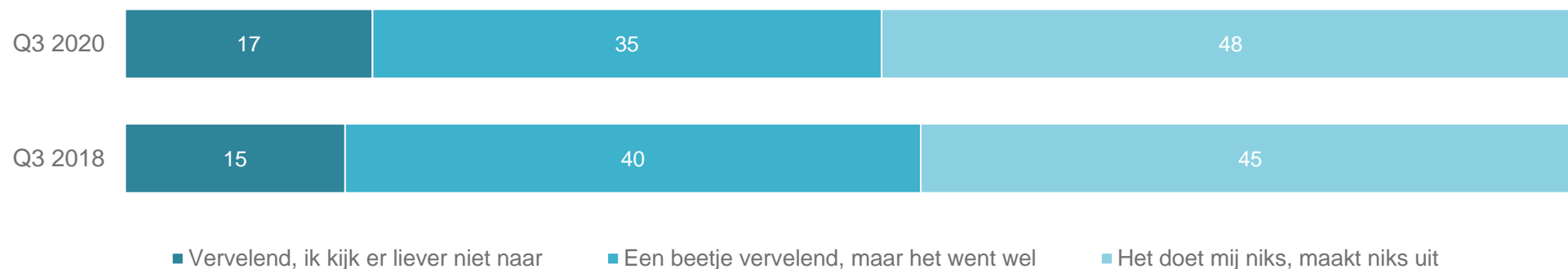
Persoonlijk gebruik van shag

Bijna de helft van de shagrokers zegt dat de afbeeldingen hen niks doet

- Het aandeel dat zegt minder te zijn gaan roken door de afbeeldingen is toegenomen ten opzichte van vorige meting.

Wat vindt u ervan dat deze afbeeldingen op de verpakkingen van shag en sigaretten staan?

■ Vervelend, ik kijk er liever niet naar

■ Een beetje vervelend, maar het went wel

■ Het doet mij niks, maakt niks uit

RYO smoker	Q3 2018	Q3 2020
Bent u door deze afbeelding minder gaan roken? (% ja)	3%	8%

4

Opzet en achtergrond van het onderzoek

Inzicht krijgen in koopgedrag van consumenten als het gaat om shag uit het buitenland / illegale shag

- De VSK (voorheen: VNK) is de **Vereniging Nederlandse Sigaretten- en Kerftabakfabrikanten**
- Een van de doelstellingen van de VSK is het kunnen presenteren van op feiten gebaseerde documenten over accijns- en prijs gerelateerde kwesties. De VSK wil daarom cijfers hebben over de effecten van accijns- en prijsverhogingen op grensoverschrijdende handel, namaakhandel en illegale handel van shag.
- Met dit onderzoek assisteren wij de VSK om de benodigde informatie boven water te krijgen om een meer op feiten gebaseerde dialoog aan te kunnen gaan over accijns- en prijsverhogingen van shag.
- Op de volgende slides laten we zien hoe we aan deze informatie komen.

Onderzoeksdoelstellingen

- Het verzamelen van shagverpakkingen wordt sinds 2006 uitgevoerd en richt zich op de buitenlandse handel.
- In 2013 is een derde KPI aan het onderzoek toegevoegd. De VSK (toen VNK) besloot tot een nieuwe opzet die zich richt op het verkrijgen van inzicht in drie soorten handel met betrekking tot shag:
 - 1. Buitenlandse handel**

In het buitenland gekochte shag. Met name in aangrenzende landen zoals België en Duitsland, maar ook in Luxemburg en typische vakantiebestemmingen. Dit resulteert in lagere belastinginkomsten voor de Nederlandse overheid.
 - 2. Illegale handel**

Smokkel vanuit het buitenland en vaak in grotere hoeveelheden. Dit resulteert in lagere belastinginkomsten voor de Nederlandse overheid.
 - 3. Namaakhandel***

Vervalste producten, vaak gekoppeld aan criminele activiteiten. Behalve een negatief effect op de belastinginkomsten, brengen deze producten ook een aanzienlijk gezondheidsrisico met zich mee door de laagwaardige tabak.
- Een ander verschil met de eerdere onderzoeksmethode is het doorlopende veldwerk gedurende het hele jaar i.p.v. veldwerk van een paar weken gedurende een kwartaal.
- Vanaf 2017 wordt de illegale handel 1 keer per jaar (najaar) gemeten in plaats van elk kwartaal.
- Vanaf 2020 worden de pakjes niet meer teruggestuurd door de rokers, maar registeren de rokers zelf waar de shag is gekocht.

Hoe worden de soorten handel blootgelegd?

Door verschillende onderzoeksmethodes te gebruiken, wordt inzicht verkregen in twee soorten handel:

1. Buitenlandse handel

Shagverpakkingen die door respondenten online worden geregistreerd gedurende een periode van drie weken. Door Kantar worden ze geanalyseerd op merk, land van herkomst en achtergrondkenmerken van de respondent.

2. Illegale handel

Een online onderzoek onder de deelnemende respondenten voor meer kennis over koopgedrag, met name met betrekking tot illegale shag.

Overzicht van Pack collection Q4 2020

Pack collection Q4 2020

- Van oktober tot en met eind december 2020 waren 500 shagrokers bereid tot deelname. Zij ontvingen een uitnodigingse-mail om mee te doen aan het onderzoek.
- De verpakkingen werden gedurende 3 weken verzameld. De shagrokers ontvingen elke week een remindermail om hun opgerookte pakjes shag online te registreren.
- De dag van aankoop en land van herkomst werden geregistreerd.
 - In totaal werden 2.344 verpakkingen geregistreerd.

Vragenlijst illegale handel:

- In het najaar hebben we 1.057 shagrokers uitgenodigd die in het afgelopen half jaar hebben meegedaan aan het pack collection onderzoek voor deelname aan het onderzoek naar illegale handel. 809 shagrokers hebben de vragenlijst ingevuld.

